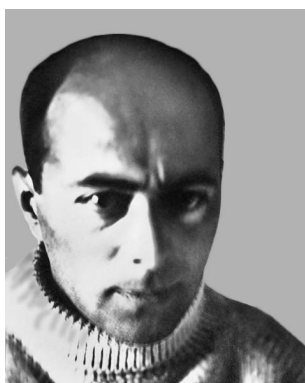


Д. О. Горбачов

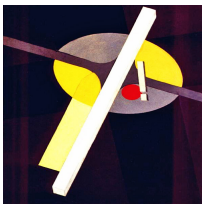
## Лисицький Лазар Маркович



**ЛИСИЦЬКИЙ Лазар (Ель) Маркович** (Мордухович; 10(22). 11. 1890, с. Починок, нині місто Смолен. обл., РФ – 30. 12. 1941, Москва) – графік, архітектор, фотограф. Закін. архіт. факультет Вищої політех. школи у м. Дармштадт (Німеччина, 1914), евакуйов. до Москви Риз. політех. інститут (1918). Від 1916 брав участь у діяльності та виставках Євр. товариства заохочення мистецтв (зокрема колектив. виставках 1917 і 1918 у Москві, 1920 – у Києві), етногр. поїздках містами білорус. Подніпров'я і Литви для виявлення та фіксації пам'яток євр. старовини. Ілюстрував 1917–19 твори сучас. євр. літ-ри, вірші для дітей. У Києві 1918 став одним із засн. об'єдн. «Культур-ліга». 1918–19 був пов'язаний із київ. студією [О. Екстер](#), під впливом якої став малювати в абстракт. стилі. 1919 працював у Наркомосі УСРР. 1919 ілюстрував книги «Єврейського народного видавництва», для якого створив марку, використовуючи традиц. євр. нар. символіку. На запрошення *М. Шагала* переїхав до м. Вітебськ (нині Білорусь), де 1919–20 викладав у Нар. худож. училищі. Разом із *К. Малевичем* 1920 розробив основи супрематизму. Співзасн. авангард. стилю в євр. книжк. ілюстрації. 1921–25 жив у Німеччині, лікувався у Швейцарії. Узяв участь у створенні ж. «Вещь» (Берлін), «АБЦ» (Цюрих). Проф. деревооброб. і металооброб. факультету Вищого худож.-тех. інституту (Москва, 1926). У твор. стилі Л. поєднано риси раціоналізму та конструктивізму – осн. новатор. течій рад. архітектури 1920-х рр. У новій арх-рі використовував формал.-естет. знахідки для формування сучас. худож. культури. Вивчав євр. декор. мистецтво. Зробив внесок у розроблення нових прийомів графіч. оформлення книг («Для голоса» В. Маяковського, Берлін, 1923), плаката, фотомонтажу. Автор проектів кімнати «Проунів» («Проект Утвердження Нового», 1923), «горизонт. хмарочосів» для Москви (1923–25). Впроваджував нові принципи виставк. композиції, сприймаючи її як ціліс.

організм (оформлення рад. павільйону на Виставці декор. мистецтва у Парижі, 1925; Всесоюз. полігр. виставки у Москві, 1927; рад. павільйонів на Міжнар. виставці преси у Кельні, 1928; Міжнар. виставки «Гігієна» у Дрездені, 1930; обидві – Німеччина). Створював агітац. плакати у стилі супрематизму, дизайн інтер'єрів, театр. декорації. У Москві спроектував водну станцію та стадіон (1925), гол. павільйон с.-г. виставки (1938, не реалізовано), брав участь у плануванні Парку культури та відпочинку. Конструював сучасні вбудовані, секційні та меблі-трансформери (1928–29). За проектами Л. споруджено друкарню ж. «Огонек» у Москві (1930–32, провулок Самотєчний, № 17; поєднано великі квадратні та маленькі круглі вікна). Помер від туберкульозу. Персон. виставки – у м. Малаґа (Іспанія, 2000, 2014, посмертні). Деякі роботи зберігаються у ДТГ (Москва).

## Фотоілюстрації



## Основні твори

плакати – «Клином червоним бий білих!» (1919), «Давайте побільше танків...» (1941); проект «Ленінська трибуна» (1920–24); ескізи до опери «Перемога над Сонцем» М. Матюшина, О. Кручених (1923, не поставлено); «Автопортрет» (1924).

## Рекомендована література

1. Эль Лисицкий и его теоретическое наследие: Сб. теор. прозы Л. Лисицкого. 1991;
2. Хан-Магомедов С. О. Лазарь Лисицкий. 2011 (обидві – Москва).

## **Бібліографічний опис:**

Лисицький Лазар Маркович / Д. О. Горбачов // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2016. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-54944>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).